

Raadsvoorstel

Onderwerp:	Eenmalige voorwaardelijke subsidie Hospice Dalfsen /Nieuwleusen
Nummer:	2039
Datum besluit B&W:	11 november 2025
Informant:	Celine Starke - Ouwehand E-mail c.starke@dalfsen.nl

Voorstel:

1. Een bedrag van € 500.000 beschikbaar te stellen ten behoeve van een voorwaardelijke subsidie voor de realisatie en bouw van Hospice Nieuwleusen.
2. Dit ten laste te brengen van de algemene reserve vrij besteedbaar.
3. De kaders vast te stellen waaraan vergelijkbare aanvragen kunnen worden getoetst.

Wat is de kernboodschap?

Geld beschikbaar te stellen voor het verlenen van een voorwaardelijke subsidie aan het Hospice Dalfsen / Nieuwleusen. Hiermee kan het Hospice haar nieuwbouwplannen realiseren.

Daarnaast is het van belang om kaders vast te stellen waaraan vergelijkbare aanvragen kunnen worden getoetst.

Waarom dit voorstel?

Het Hospice Dalfsen vraagt een financiële bijdrage van € 500.000 voor de bouw van een nieuw hospice in Nieuwleusen. Dit brengt een uitbreiding van aantal hospicebedden met zich mee. Momenteel beschikt het Hospice Dalfsen over twee hospicebedden. Het is de bedoeling dat na nieuwbouw het Hospice Dalfsen verhuist naar Nieuwleusen. De beoogde capaciteit in de nieuwbouw is vijf hospicebedden.

Aanleiding voor de nieuwbouwplannen is tweeledig. Ten eerste is er onzekerheid over de samenwerking met de nachtzorg die geleverd wordt door de thuiszorgorganisatie en ten tweede de benodigde capaciteit in de toekomst. De nachtzorg geeft aan geen zorg te kunnen blijven bieden bij twee hospicebedden, maar prefereert voor haar bedrijfsvoering een groter aantal. Dit is niet alleen een probleem van Hospice Dalfsen maar ook in omliggende gemeenten. Dit probleem speelt niet bij het Hospice en Logeerhuis Sam in Lemelerveld aangezien daar zowel de dag- als de nachtzorg geleverd wordt door vrijwilligers. Het is onzeker of de nachtzorg vanuit de thuiszorgorganisatie in de huidige situatie kan worden voortgezet. Dat maakt de continuïteit van het Hospice Dalfsen onzeker. Hospice heeft daarom plannen voor uitbreiding van het Hospice, waarna er sprake moet zijn van vijf hospicebedden, waarmee de nachtzorg financieel gezien weer uit kan.

Om het plan te realiseren wordt gebruik gemaakt van verschillende financieringsbronnen, zoals subsidies en donaties. Het lukt niet om de begroting sluitend te krijgen. Voor het tekort doet de stichting een beroep op de gemeente. Wanneer de gemeente geen bijdrage levert aan dit initiatief kan het plan niet worden gerealiseerd.

In de raadsvergadering van 7 juli heeft uw raad een motie aangenomen met als strekking: een onderzoek naar de mogelijkheden om het Hospice Dalfsen te ondersteunen. Daarbij de opdracht om in ieder geval de mogelijkheden te verkennen van een gemeentelijke garantstelling, een lening en/of

een gift. Hierbij als uitgangspunt te hanteren dat wanneer een vergelijkbaar initiatief een vergelijkbare vraag bij de gemeente neerlegt dezelfde kaders en voorwaarden van toepassing zijn, waarbij de gemeenteraad telkens het uiteindelijke besluit neemt.

Er zijn kaders opgesteld waaraan het initiatief is getoetst. De uitwerking hiervan is te vinden in bijlage 4. De conclusie van het ambtelijk advies dat hieruit naar voren komt, is om de gevraagde financiële bijdrage voor de nieuwbouw van het Hospice in Nieuwleusen, in welke vorm dan ook, niet toe te kennen.

College heeft in zijn vergadering van 11-11-2025 besloten om, in afwijking van het ambtelijk advies, wel een subsidie te willen verlenen aan het Hospice en komt daarom met dit voorstel.

Waarom moet dit besluit genomen worden?

1.1 Een voorwaardelijke subsidie brengt beperkte risico's met zich mee

Er zijn verschillende opties voor financiering:

1. Eenmalige subsidie;
2. Renteloze lening;
3. Lening met lage rente;
4. Voorwaardelijke subsidie;
5. Garantstelling.

Optie 4 biedt een redelijke balans tussen maatschappelijke betrokkenheid en financiële zorgvuldigheid. Het stelt de gemeente in staat om het project te ondersteunen, zonder direct het volledige risico te dragen. Een subsidie betekent dat het Hospice geen terugbetaling hoeft te doen, wat essentieel is gezien de verwachte liquiditeitstekorten van het Hospice. Hiermee worden de initiatiefnemers in staat gesteld om de bouw op te starten. Met opties 2, 3 en 5 zouden de liquiditeitstekorten verder oplopen. Daarnaast kan optie 1 leiden tot een precedent, zowel bij dit initiatief als eventuele andere initiatieven in de toekomst. Mocht het Hospice toch nog tekort komen, dan is er bij optie 1 een grotere kans dat het Hospice voor dit tekort nogmaals bij de gemeente aanklopt. Bij een voorwaardelijke subsidie is het risico hierop veel kleiner, aangezien die verstrekt wordt met een maximum. Daarnaast wordt voorgesteld minimaal de volgende voorwaarden op te nemen:

- Het bedrag van € 500.000 is een maximum;
- Er moet duidelijkheid komen over de verkoop (en opbrengst) van het huidige pand;
- Er moet duidelijkheid komen over de bijdrage van fondsen;
- Er vinden go/no go momenten plaats, o.a. bij duidelijkheid over de daadwerkelijke bouwsom;
- Belangrijk is dat het hospice naast de hospicefunctie ook logeeropvang op deze locatie gaat bieden i.v.m. de toenemende vergrijzing en druk op mantelzorgers. Dit heeft ook een positief effect op de exploitatie;
- Het hospicebestuur zoekt actief afstemming en waar mogelijk samenwerking met het hospice in Lemelerveld om concurrentiewerking/kannibalisering te voorkomen. Hierbij is ook aandacht voor het verbeteren van de bezettingsgraad, het versterken van de gezamenlijke kwaliteit en de logeeropvang.

1.2 Behoud van hospicebedden is wenselijk

Uit de onderzoeken blijkt dat voor het inwoneraantal van gemeente Dalfsen drie hospicebedden volstaan. Op dit moment zijn er vier hospicebedden beschikbaar. Verlies van de twee bedden in Dalfsen zou betekenen dat de resterende capaciteit niet toekomstbestendig is met de verwachte capaciteit in de regio Zwolle in 2040 als referentiekader. Het is dus wenselijk om een hospice te behouden in Dalfsen zodat vanuit gemeente Dalfsen voldoende bijdrage wordt geleverd aan de regionale capaciteit.

1.3 Het initiatief heeft aantoonbaar draagvlak onder inwoners

Momenteel worden in het huidige Hospice Dalfsen dagdiensten gedraaid door vrijwilligers. Dit zijn veelal inwoners vanuit de gemeente Dalfsen. Met een uitbreiding heeft het Hospice Dalfsen meer vrijwilligers nodig. Het Hospice heeft tot nu toe nooit moeite gehad vrijwilligers te werven. Het Hospice Dalfsen geeft aan dat het in de afgelopen 13 jaar een stevige en weerbare vrijwilligersorganisatie heeft gerealiseerd. Als reactie op de nieuwbouwplannen hebben meer inwoners al aangegeven als

vrijwilliger te willen op treden. Daarnaast ontvangt het Hospice Dalfsen momenteel inkomsten van de stichting Vrienden van Hospice 't Huis De Pastorie. De stichting ontvangt middelen vanuit donaties, vaste bijdragen en giften in natura of legaten. Ook verwacht het Hospice kosten te kunnen besparen op de bouw door zelf allerlei werkzaamheden uit te voeren met vrijwilligers.

1.4 Het initiatief past op een aantal punten binnen de gemeentelijk beleidsdoelen

De zorg vanuit een Hospice draagt op een aantal punten bij aan het behalen van onze gemeentelijke beleidsdoelen. Het initiatief sluit aan bij de beleidsdoelen van maatschappelijke ondersteuning en bij het beleidsplan Preventiebeleid "Dalfsen Vitaal en Veerkrachtig". De volgende doelen staan daarin o.a. centraal:

- Iedereen doet mee;
- Wonen in een veilige en gezonde omgeving;
- Eigen regie;
- Netwerk centraal.

Het Hospice biedt zorg en ondersteuning aan mensen in de laatste levensfase, wat bijdraagt aan waardige zorg. Ook biedt het inwoners de mogelijkheid om binnen de gemeentegrenzen in een veilige omgeving met zorg afscheid te nemen van het leven. Dit bevordert de keuzevrijheid en draagt bij aan het welzijn van de inwoner. De zorg is door de lokale binding laagdrempelig, werkt met vrijwilligers en betreft het netwerk van de cliënt actief. Daarnaast kan het intensieve zorg aan huis voorkomen en daarmee mantelzorgers ontlasten.

De toenemende vergrijzing werkt ook door op de aard en complexiteit van de vraag naar mantelzorgondersteuning. Onder invloed van het langer thuiswonen wordt ook een toenemende vraag naar respijtzorg/logeeropvang (hierna: logeeropvang) verwacht door een hogere druk op mantelzorgers. Het leveren van logeeropvang kan mantelzorgers een welkome adempauze bieden in de uitvoering van hun mantelzorgtaak.

Het sluit ook deels aan bij de doelen uit het coalitiedocument "Veel te doen in Dalfsen", waarin o.a. de volgende uitgangspunten benoemd staan:

- We willen inzetten op het op peil houden van onze voorzieningen, passend bij de wensen van de inwoners;
- Daar waar zorg nodig is, is onze doelstelling dat passende zorg op de juiste plek wordt aangeboden.

3.1 Op die manier ontstaat een eerlijk speelveld voor vergelijkbare initiatieven

In uw motie van 7 juli wordt gevraagd om kaders vast te stellen voor het toetsen van initiatieven. De volgende kaders en voorwaarden worden voorgesteld:

1. Is het ondersteunen van het initiatief een gemeentelijke verantwoordelijkheid?
2. In welke mate past het initiatief binnen bij de gemeentelijke beleidsdoelen?
3. Lost het initiatief een probleem op?
4. Inwonerbetrokkenheid: Heeft het initiatief aantoonbaar draagvlak onder de inwoners? Zijn inwoners betrokken bij de ontwikkeling van het initiatief?
5. Is het initiatief inhoudelijk en financieel haalbaar en toekomstbestendig?
6. Is het gevraagde bedrag in verhouding tot wat het initiatief maatschappelijk oplevert?
7. Is het juridisch, financieel en anderszins mogelijk om de gevraagde bijdrage te leveren?

Het initiatief wordt onderstaand getoetst aan deze kaders en voorwaarden. Na vaststelling van deze kaders en voorwaarden door uw raad worden nieuwe initiatieven op basis van deze factoren getoetst. Op die manier ontstaat een eerlijk speelveld voor vergelijkbare initiatieven.

Kan het ook anders?

1.1 Inzetten op het behoud van het huidige Hospice, zonder een subsidie te verlenen

Gemeente kan het Hospice Dalfsen geen subsidie verlenen voor nieuwbouw in Nieuwleusen. Omdat behoud van de bestaande capaciteit wel wenselijk is, kan gemeente inzetten op het behoud van het huidige hospice. De vraag hoe de gemeente daar een bijdrage aan kan leveren vergt vervolgonderzoek. Dit onderzoek zou tenminste moeten gaan over:

- Participatie als gesprekspartner in de gesprekken die worden gevoerd met Zilveren Kruis over de financiering;

- Tijdelijke financiering van de nachtzorg, totdat een oplossing gevonden is met het Zilveren Kruis;
- Verkenning van regionale samenwerking en spreiding van hospicecapaciteit;
- Diversifiëring van het aanbod door in plaats van uitbreiding van het aantal hospicebedden in te zetten op uitbreiding van het aantal logeeropvang bedden. Dit kan een voldoende basis bieden voor de thuiszorgorganisatie voor het bestendigen van de nachtzorg en tegelijkertijd een passender aanbod voor Dalfsen bieden. Dit vereist ook gesprekken met het Hospice en Logeerhuis Sam in Lemelerveld, gezien zij op dit moment nog de enige aanbieder van logeertzorg in gemeente Dalfsen is.

Welke mogelijke risico's zien we?

1.1 Het ondersteunen van het initiatief is geen gemeentelijke verantwoordelijkheid

Gemeenten zijn niet wettelijk verantwoordelijk voor het financieren of organiseren van een hospice. Het initiatief tot het oprichten van een hospice ligt bij een zorginstelling (in geval van een palliatieve unit bijvoorbeeld) of bij de lokale gemeenschap (in geval van een Bijna Thuis Huis). De hospices in Dalfsen en Lemelerveld zijn beide 'Bijna Thuis Huizen'.

Financiering van hospices vindt plaats via landelijke regelingen zoals de Wet langdurige zorg (Wlz) en de Zorgverzekeringswet (Zvw).

Het Hospice Dalfsen wordt gefinancierd door de Subsidieregeling Palliatieve Terminale zorg van het Ministerie van VWS en de eigen bijdrage van de gasten. De noodzakelijke medische en verpleegkundige zorg wordt daarnaast gefinancierd vanuit de Zorgverzekeringswet.

1.2 Er is geen sprake van een capaciteitstekort van hospicebedden in Dalfsen

Het Hospice Dalfsen geeft aan dat de aanleiding voor de verbouwplannen tweeledig is. Ten eerste is er onzekerheid over de samenwerking met de nachtzorg die geleverd wordt door de thuiszorgorganisatie en ten tweede de benodigde capaciteit in de toekomst. De nachtzorg geeft aan geen zorg te kunnen blijven bieden bij twee hospicebedden, maar prefereert voor haar bedrijfsvoering een groter aantal. Er is onderzoek gedaan naar het capaciteitsvraagstuk van de hospicezorg door twee bureaus, namelijk HHM en Berenschot. In deze onderzoeken is gekeken naar de benodigde capaciteit in de toekomst en is ook rekening gehouden met de verwachte vergrijzing. Uit deze onderzoeken blijkt dat voor het inwoneraantal van gemeente Dalfsen drie hospicebedden volstaan. Op dit moment zijn er vier hospicebedden beschikbaar: twee in Lemelerveld en twee in Dalfsen. De beoogde toename van het aantal bedden tot een totaal van zeven is niet nodig voor de benodigde capaciteit in Dalfsen, noch voor een voldoende regionaal aanbod. Daarvoor is juist uitbreiding in de gemeenten Kampen of Steenwijkerland gewenst. Verdere uitbreiding is dus niet noodzakelijk en brengt risico's op onderbezetting van bedden met zich mee.

Gemeente heeft daarnaast ook gekeken naar de ontwikkelingen op het gebied van logeeropvang. De potentiële vraag daarnaar overstijgt de bestaande capaciteit. Het financieringsvraagstuk achter de logeeropvang is in de praktijk complex gebleken. Er is sprake van grijze gebieden tussen de verschillende zorgwetten (Wlz, Wmo en Zvw) waardoor onduidelijkheid over financiering ontstaat.

1.3 Vanuit financieel perspectief zijn er veel financiële onzekerheden en wordt afgeraden om subsidie toe te kennen

Vanuit financieel perspectief wordt afgeraden om eenmalige subsidie van € 500.000 toe te kennen in de huidige vorm vanwege de volgende overwegingen:

- risico op onderbezetting, wat direct gevolgen heeft voor de exploitatiebegroting (die al rode cijfers laat zien);
- onzekerheid over structurele financiering vanuit het Rijk;
- onzekerheden/risico's bij de financiering van de nieuwbouw:
 - er rust een maatschappelijke bestemming op het monumentale pand. Verkoopopbrengst is daarmee onzeker;
 - fondsenwerving: er zijn nog geen harde toezeggingen van fondsen;
 - aanneemsom: de daadwerkelijke bouwsom kan positief dan wel negatief uitpakken;
 - donateurs: de verwachting is dat het aantal donateurs jaarlijks toeneemt. Hiervoor is een plan gemaakt, maar daarmee nog niet zeker.

1.4 Er is risico op precedentwerking

Door dit initiatief te ondersteunen bestaat een behoorlijk risico dat andere, toekomstige initiatieven ook een beroep doen op de gemeente als ze hun begroting niet sluitend krijgen. Het verstrekken van een subsidie voor een initiatief wat geen wettelijke taak is, kan het idee geven dat de gemeente bijdraagt aan elk initiatief dat de weg naar de gemeente goed weet te vinden. Daarnaast is er het risico dat andere hospices of maatschappelijke initiatieven zich beroepen op deze subsidie ("wij leveren ook palliatieve zorg en zijn maatschappelijk relevant").

Wat kost het?

De eenmalige financiële bijdrage van € 500.000 wordt ten laste gebracht van de algemene reserve vrij besteedbaar.

Hoe betrekken we onze inwoners?

Uit de aanvraag blijkt dat inwoners betrokken zijn bij het initiatief. Dagdiensten in het Hospice worden gedraaid door vrijwilligers. Daarnaast ontvangt het Hospice Dalfsen momenteel inkomsten van de stichting Vrienden van Hospice 't Huis De Pastorie.

Hoe maken we het bekend?

Aanvragers worden mondeling en schriftelijk in kennis gesteld van uw besluit.

De gegevens met betrekking tot de financiële bedrijfsvoering zijn door het Hospice vertrouwelijk aan de gemeente verstrekt.

Het college heeft op grond van de artikelen 87 in samenhang gelezen met 88, tweede lid, van de Gemeentewet in samenhang gelezen met artikel 5.1, lid 1 onder c en lid 2 onder f, van de Wet open overheid geheimhouding opgelegd op de volgende documenten:

- Bijlage 3: vertrouwelijke bijlage met financiële gegevens (geheim)
- Bijlage 4: afwegingskader financiering (geheim)

De geheimhouding is opgelegd voor onbepaalde tijd.

Hoe gaan we verder?

Indien een financiële bijdrage wordt verleend zal een subsidiebeschikking worden opgesteld.

Meer informatie bij dit voorstel

Bijlage 1: aanvraag Hospice

Bijlage 2: toelichting subsidieaanvraag Hospice

Bijlage 3: vertrouwelijke bijlage met financiële gegevens (geheim)

Bijlage 4: afwegingskader financiering Hospice Dalfsen Nieuwleusen (geheim)

Burgemeester en wethouders van Dalfsen,

de burgemeester,
Michael Sijbom

de gemeentesecretaris,
Henry van der Woude

Raadsbesluit

De raad van de gemeente Dalfsen;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 11 november 2025, nummer 2039;

overwegende dat het Hospice Dalfsen wil verhuizen en een nieuw Hospice wil bouwen in Nieuwleusen;

dat er behoefte is aan het behoud van hospicebedden binnen de gemeentegrenzen;

dat het initiatief aantoonbaar draagvlak heeft onder inwoners;

b e s l u i t :

1. Een bedrag van € 500.000 beschikbaar te stellen ten behoeve van een voorwaardelijke subsidie voor de realisatie en bouw van Hospice Nieuwleusen.
2. Dit ten laste te brengen van de algemene reserve vrij besteedbaar.
3. De kaders vast te stellen waaraan vergelijkbare aanvragen kunnen worden getoetst.

Dit besluit is genomen in de openbare/besloten vergadering van de raad van 15 december 2025.

De raad voornoemd,

de voorzitter,
Michael Sijbom

de griffier,
Johan Paul de Groot